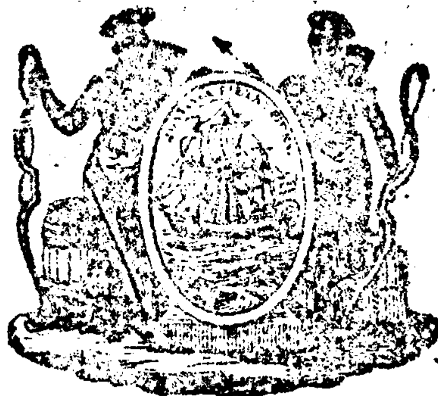
Ao. 1858. Zaturdag

No. 28. 6 Maart.

SURINAAMSCHE COURANT EN GOUVERNEMENTS ADVERTENTIE BLAD.

Gouvernements-Secretarie.

Paramaribo, den 4 Maart 1858.

Volgens de door den Heer Gouverneur van het Ministerie van Koloniën ontvangen berigten, wordt de spoedige aankomst alhier, van vijf honderd Chinesche immigranten, per de fregatschepen *Minister Pahud* en *Twee Gezusters*, te gemoet gezien, en zal alzoo eerlang de gelegenheid voor belanghebbenden bestaan, om het grootste deel dezer vrije arbeiders te huren Het belang van het welgelukken dezer eerste proeve behoeft geene uiteenzetting.

De kosten van den aanvoer dezer Immigranten kunnen nog niet met juistheid worden opgegeven. Zij worden echter, volgens de ontvangen inlichtingen, na aftrek van 13 dollars, welke de immigranten in maandelijksche termijnen van 1 dollar moeten terug betalen, op ongeveer *f* 300.— per hoofd, geraamd.

Het bedrag dezer kosten komt ten laste van den huurder, doch wordt door het Gouvernement aan hen, die het wenschen, tegen voldoenden borgtogt, renteloos voorgeschoten, om terugbetaald te worden in vijf jaren, jaarlijks een vijfde gedeelte.

Volgens de contracten door den Nederlandschen Consul te *Canton*, met de Immigranten te *Macao* gesloten, is men aan de volgende bepalingen gehouden:

» Art. 2. De arbeider verbindt zich om » voor een termijn van hoogstens vijf jaren » in de Kolonie *Suriname* te arbeiden, onder de dadelijke bevelen van het Nederlandsche Gouvernement in *Suriname*, of » van zoodanige personen, als het Gouvernement hem daartoe tijdelijk zal aanwijzen, » belovende hij, voor zoo verre hij daartoe » in staat zal zijn, allen hem opgedragen » arbeid met spoed en zorgvuldigheid te » zullen volbrengen.

» Art. 3. De vijf jaren, waarvoor hij zich » ten arbeid verbindt, beginnen op den » achtsten dag na zijne aankomst in de haven van *Paramaribo*, en worden vervolgens achtereenvolgend berekend, met uitzondering en inhouding van den tijd, dien » hij onverhoopt als ziek of anders tijdelijk » onbekwaam, onder geneeskundige behandeling zal moeten doorbrengen.

» Art. 4. De dagelijksche uren van arbeid zullen door het Nederlandsche Gouvernement van *Suriname* moeten worden » bepaald, naar gelang van den aard der » werkzaamheden, en met in achtneming » van de gezondheid des arbeiders.

» Art. 5. Hij onderwerpt zich aan de » wetten, verordeningen en strafbepalingen in » deze kolonie bestaande, voor zoo ver die » met dit Contract niet in strijd zijn, en voor » zoolang hij aldaar zal hebben te vertoeven.

» Art. 6. De huurder is daarentegen jegens hem verbonden:

» I om hem, vrij van kosten, naar *Paramaribo* te zenden, met de noodige zorg » voor onderhoud, verpleging enz. onder weg.

» II om hem gedurende de vijf jaren bedoeld » bij art. 3, maandelijks eene geldswaarde » van vier Spaansche matten als gage te » betalen, met inhouding van den tijd onverhoopt als onbekwaam werkeloos doorgebragt, waarvoor zijne gage in dezelfde evenredigheid zal worden verminderd.

» III om hem dagelijks van genoegzaam, » krachtig en gezond voedsel te voorzien, » en bij onverhoopte ziekte te doen verplegen.

» IV hem Jaarlijks tweemaal van een nieuw » stel kleederen te voorzien, bestaande uit » een linnen, of katoenen hemd en broek."

Ingevolge artikel 4 hierboven, wordt tot maatstaf van den arbeid vastgesteld het tarief vervat in de Publicatie dd. 6 | 17 Mei 1851 G. B. No. 4.

Ingevolge § III van art. 6 hierboven, wordt de hoeveelheid voedsel elken dag, bepaald, voor elk hoofd, als:

½ pond zoutvleesch.
1 » rijst en
½ » maisbrood, of wel in de plaats hiervan
¾ pond rijst meer;

alles oud Amsterd. gewigt.

De verstrekking van ½ pond brood zou verkieslijk zijn. De Chinees is gewoon aan een krachtig voedsel alvorens zich aan den arbeid te begeven, en dit zou hij, door het oponthoud tot het koken van de rijst, bij vroegtijdigen aanvang van den arbeid, niet hebben.

Acht men het algemeen verkieslijk, als voordeelig voor de immigranten zoowel als voor de huurders, dat de immigranten, bij het kostelooze genot van woning en geneeskundige verpleging, hunne belooning genieten *per taak*, en daarentegen zelven hunne voeding en kleeding bekostigen; welligt zal dit na eenigen tijd verkregen kunnen worden. Deze verandering echter *al dadelijk* te beproeven, wordt minder raadzaam geacht, vermits dit bij de immigranten wantrouwen zou kunnen verwekken.

Binnen vijf werkdagen na de aankomst van de immigranten ter reede van *Paramaribo*, moeten zij door hunne huurders worden overgenomen.

De verhuringen geschieden in afdeelingen van niet minder dan 25 hoofden.

De afdeeling geschiedt door den Inspecteur der Domeinen, van de nijverheid en den landbouw, naar de volgorde, waarop zij voorkomen op de nominative lijsten die bij hunne aankomst aan het Gouvernement zullen worden overgelegd.

De afdeelingen worden bij loting toegewezen aan hen, die zich tot huring aangemeld zullen hebben, en daartoe door het Gouvernement aangenomen zullen zijn; en voorts eene verklaring van den Heemraad of den Landdrost zullen hebben overgelegd, ten blijke dat zij genoegzame en behoorlijke woningen voor de immigranten in voorraad hebben, met aanduiding hoe die zamengesteld zijn; en die, indien zij van het voorschot gebruik willen maken, daarvoor voldoenden borgtogt aangeboden zullen hebben.

Van de eerstaankomenden zijn twee afdeelingen voor het Gouvernement bestemd.

En na mededeeling van het vorenstaande, worden zij, die tot huring van de verwacht wordende immigranten, onder de bovenvermelde voorwaarden, genegen zijn, namens Zijne Excellentie uitgenoodigd, om vóór of uiterlijk op den 15n. dezer maand, ter Gouvernements-Secretarie, schriftelijke opgave te doen van het door hem verlangde aantal.

De Gouvernements-Secretaris,
E. A. VAN EMDEN.

Gouvernements-Secretarie.
Aanzoek voor Vrijgeving.

1858.

5 Maart. Van de slaven: *Pietje*, geboren in 1840, *Marietje*, geboren in 1838, *Leentje*, geboren in 1833 (wier moedersnamen onbekend zijn) en hare kinderen *Henriette*, geboren in 1849, *Henry*, geboren in 1851, *Marius*, geboren in 1854 en *Juliaan*, geboren in 1856, toebehoorende aan J. T. Meijer.

» » Van de slavin *Frederika*, geboren in 1824, dochter van *Anna Maria Staphout*, toebehoorende voor den vrijdom aan M. J. Houthakker.

» » Van de slavin *Constantia*, geboren in 1834, dochter van *Francina*, en haren zoon *John*, geboren in 1857, toebehoorende voor den vrijdom aan S. M. Walton.

De Gouvernements-Secretaris,
E. A. VAN EMDEN.

Eerste Afkondiging.

Gouvernements-Secretarie.
POST - KANTOOR.

Op **Zaturdag** den 6den dezer, zul-

len de naar *Coronie*, *Nickerie* en *Demerarij* per de Koloniale Schroefstoomboot *Paramaribo*, kapt. J. F. MEIJER, te verzenden brievenpakketten ten **10 URE** worden gesloten.

Paramaribo, *den* 2 *Maart* 1858.

De Ambtenaar tijdelijk belast met de Posterij,

E. C. WESENHAGEN.

POLITIE.

Gedurende de afgeloopene week is bij de Politie opgaaf gedaan, dat zich uit de Stad en hare omstreken hebben verwijderd:

De slavin *Marie*, aankomende S. C. Nassij.

De slavenjongen *Frederik*, aankomende J. A. de Vries.

De slaaf *Winst*, aankomende J. H. Kruse.

Terwijl sedert ultimo Februarij, nog als afwezig zijn opgegeven:

De slavin *Louisa*, aankomende boedel G. F. Lange.

De slaaf *Marius*, aankomende J. C. Telting JGz.

De slaaf *Jacobus*, aankomende pl. *George Hendrik*.

De slavin *Mimie*, aankomende E. da Silva.

Elk en een iegelijk wordt ernstig aangemaand, om voorzeide slaven niet op te houden, te huisvesten, of voor zich te doen arbeiden, daar men zich door zoodanige handelwijze zou blootstellen aan de straffen bij de Publicatie van 5 Februarij 1834 (G. B. No 1) vastgesteld.

Paramaribo, *den* 5 *Maart* 1858.

De Prov. Commissaris van Politie,

G. DUIJCKINCK.

Belasting op het Personeel.

De Administrateur van Financien brengt ter kennis van de daarbij belanghebbenden, dat overeenkomstig art. 8 der Publicatie dd. 14 October 1850 (Gouvernements blad No. 15) de lijst der aangeslagenen in de **Belasting op het Personeel** ter inzage is liggende ten kantore van den Kolonialen Ontvanger en Betaalmeester, dagelijks (behalve des Zondags) van den 8 tot en met den 29 dezer maand, van des morgens 8 tot 11 ure.

Paramaribo, *den* 5 *Maart* 1858.

De Administrateur van Financien,

A. DE MAN.

Transporten.

(3528) Den 3den Maart 1858. C. R. Harper als moeder en exnatura Voogdes harer minderjarige kinderen met namen: A. Z. Harper, B. J. Harper en H. G. Harper aan J. C. Dodeweert, van het Huis en Erf op den hoek van de *Zwartenhovenbrug-* en *Weide Straat*, N. W. La. D No. 190, O. W. La D No. 428.

Idem A. Salomons Vendumeester aan A. Sawijer, van het Huis en Erf aan de *Groenen Straat* N. W. La. A No 4, O. W. La B No. 6.

Idem. Dezelve aan W. J. Rietstap, van het Huis en Erf aan de *Watermolenstraat*, N. W. La A No. 215 *a* en *b*, O. W. La. B No 7.

Idem. Dezelve aan M. T. Hoogland van de plantaadje *de Herstelling*, gelegen aan de rivier *beneden Saramacca*, ter regterhand in het opvaren tusschen de plant. *Margaretha'sgift* en den verlaten grond *Weltevreden*, bekend onder divisiemerk La. H. No. 25.

Paramaribo, *den* 3 *Maart* 1858.

De Griffier bij het Geregtshof,

MARTINI VAN GEFFEN.

Transport.

(3161) Den 4 Maart 1858. E. M. Kemper Echtgenoot van G. F. Kessel, aan B. Ballin, van het Erf met al de daarop staande gebouwen aan de *Heeren straat* N. W. La. A No. 56, O. W. La. B No. 66.

Paramaribo, *den* 5 *Maart* 1858.

De Griffier bij het Geregtshof,

MARTINI VAN GEFFEN.

MARINE.

Ten behoeve der alhier gestationeerde Zeemagt wordt de levering aangeboden van

200 paren HOOGE LEDEREN SCHOENEN.

Een paar schoenen als monster en het inschrijvings - billet zullen worden aangenomen ten kantore van den Heer Kolonialen Magazijnmeester, alwaar de billetten zullen worden geopend, op Maandag den 8n. a. s., des voormiddags ten 10 ure, en na goedkeuring aan den minst inschrijvende de levering gegund.

Paramaribo, *den* 2 *Maart* 1858.

De Stations Kommandant,

J. C. BAAK.

NIEUWSTIJDINGEN.

Engeland.

Onder het opschrift: *De dubbele regering van Indie*, bevat de *Economist* het volgende artikel dat zeker niet van belang ontbloot is, nu weldra een gewigtige maatregel ten aanzien der O. I. Compagnie zal worden genomen.

Waarlijk, slechts zelden is eene kwestie van welken aard ook aan de orde die van haar juist standpunt beoordeelt wordt. Ten aanzien der Indische regering, die van het moederland uitgaat, wordt het eenige voor discussie vatbare punt, door beide partijen zoo zeer in nevelen gehuld, dat de kwestie, in plaats van in het licht gesteld te worden, ten slotte nog twijfelachtiger wordt dan vroeger. In de bijeenkomst die den 23 Januarij aan het hotel der O. I. Compagnie gehouden werd, waren de discussien bijzonder onbestemd en onlogisch in beschuldigingen en grieven van het bestuur der O. I. Compagnie aan de eene en van het Moederland aan de andere zijde: ziedaar de stof waarover de debatten liepen. Eigenlijk doen al die beschuldigingen en grieven weinig of niets ter zake; zij bewijzen dat oude voordeelen in het spel komen zoodra het onderling strijdige belangen geldt; niet dat er kalme discussiën van onpartijdige staatslieden plaats hebben betreffende het moeijelijke vraagstuk: hoe het uitvoerend gezag voor de Indische aangelegenheid het krachtigst te vestigen? De meeste grieven tegen het vorige bestuur der O. I. Compagnie, zijn van dien aard, dat daaraan elke Indische regering, onder dezelfde omstandigheden en op hetzelfde tijdperk, evenzeer onderhevig zou zijn geweest. De meeste beschuldigingen tegen het ministerie van kolonien vinden haren grond in de practische aanwending van zijn gezag, die eer eene van de beschuldigers verschillende staatkundige *theorie* vertegenwoordigt, dan dat zij minder staatkundige eerlijkheid of bekwaamheid aanduidt. De Compagnie, na zoolang eene handelmaatschappij te zijn geweest, heeft op eenmaal hare traditien vaarwel gezegd, en was ten opzigte van eene categorie van dwalingen uiterst gestreng — die namelijk welke eene vermeerdering van uitgaven en verantwoordelijkheid ten gevolge hadden. De regering, met het instinct van een gebiedend gezag, had van haren kant eene geheel andere reeks van traditien, en was uiterst gestreng ten opzigte van eene andere categorie van dwalingen: zoo als eene beschroomde en niet zelfstandige houding tegenover naburige staten. De Compagnie en het ministerie hebben beide misslagen begaan. Maar dit is volstrekt de kwestie niet. Er is geen grond om te onderstellen dat, onder gelijke omstandigheden, goed gekozen directeuren, minder misslagen zouden begaan dan het ministerie, of dat het ministerie, indien het door goeden raad geleid wordt, er minder zou maken dan de directeuren. Maar er zijn zaken, waaromtrent *geen* gelijkheid bestaat. De directeuren zijn aan geen bepaalde personen, die hen ter verantwoording zouden kunnen roepen, direct verantwoordelijk. Het ministerie *is* direct verantwoordelijk, en in het bewustzijn dier verantwoordelijkheid ligt alle noodige waarborg opgesloten.

De zaak is zeer eenvoudig. Een zeer grove misslag — misrekening, kortzigtigheid of gebrek aan voorzorg (om slechts het geringste te noemen) is aan het licht gekomen, een misslag, die ons bijna op het verlies van ons Indisch rijk zou zijn te staan gekomen. Wij willen niet zeggen, dat deze onder het onmiddelijke bestuur der kroon vermeden zou zijn geworden, want wij gelooven het niet. Maar in het laatste geval zouden wij althans meer middelen bij de hand gehad hebben, om hier verantwoording te vragen, en bovendien deze kans van herstelling, zoo al niet van vermijding der misrekening, dat de verantwoordelijkheid zwaarder en meer bij uitsluiting gedrukt zou hebben op het uitvoerend gezag, dat één ligchaam uitmaakt, dan het bij mogelijkheid vallen kon op dat hetwelk verdeeld is. De eerste tijding van den opstand, onder een direct bestuur van het moederland tot ons gekomen, zou al de geestkracht en bezorgdheid opgewekt hebben eener enkelvoudige regering, ten wier laste alle uitstel van verbetering, alle beschuldiging van onbekwaamheid onvermijdelijk zou zijn gekomen. Deze eenheid van verantwoordelijkheid kan niet te duur gekocht worden. Wij geven toe dat de groote opstand toch plaats zou gehad hebben zonder dat men dien vooraf had vermoed, welke regeringsvorm in het moederland ook bestaan had. Maar hij kon wel eens ten tweeden male uitbarsten, niettegenstaande dit precedent, indien men nog langer voortging op den weg van gesplitste verantwoordelijkheid, welke geen genoegzamen waarborg kan opleveren.

Het is ook geheel verkeerd om een pararel te trekken tusschen het bestuur der Compagnie en van het moederland. Er is geen voldoende grond voor de onderstelling dat in den regel bij het

eene lighchaam of grootere bekwaamheid om te regeren, of meer onbekwaamheid dan bij het andere zoude bestaan. Doch één ligchaam is beter dan twee; dit is ontwijfelbaar. Eene enkelvoudige regering, op welke het bewustzijn harer directe verantwoordelijkheid van grooten invloed is, beantwoordt beter aan de noodige eischen dan eene zamengestelde, welke verschillende meeningen kan hebben. Nu kan er wel geen kwestie bestaan nopens de vraag, welke der beide besturen moet blijven bestaan. In het hoogste ressort moet bij het ministerie eene verantwoordelijkheid jegens de Engelsche natie berusten. Indien er derhalve eenig *ander* ligchaam bestaat, dat met het regeringsbestuur belast is, dan zou het ministerie noodzakelijk tot de overtuiging komen, dat zijne verantwoordelijkheid niet gecentraliseerd maar verdeeld is. Indien gij aan een regeringsligchaam de noodige kracht voor zijne handelingen wilt geven, die in de zekerheid der goed- of afkeuring van eene groote natie bestaat— een prikkel dien zelfs de beste regering noodig heeft maar de slechte pijnlijk aandoet— moet gij *al* het gewigt der verantwoordelijkheid doen drukken op hen, die haar toch reeds ten deele dragen namelijk: de raadsheden der kroon. De heer Mackenzie heeft te regt in zijne onlangs gehoude ne rede gezegd, dat een der functien der Compagnie daarin bestaat, dat zij aan de regering ten aanzien der Indische zaken, tot schild tegen de openbare opinie strekt. Nu mag bij toevallige botsingen eene schild zijne nuttige strekking hebben, maar indien wij een minister willen hebben die de afkeuring, op zijn wanbestuur gevallen, in hare volle kracht gevoelt— of wat wenschelijker is, dien geen afkeuring ten deelt valt, omdat hij haar niet verdient— dan zou een schild om den minister voor eene botsing te vrijwaren, tot niets anders strekken dan voor Indie een minder naauwgezet bestuur dan voor eenig ander departement in het leven te roepen.

De Indische opstand heeft doen zien, dat alles niet zoo wèl is toegegaan als het behoorde. Wij hebben geene reden om te denken, dat het *personeel* van ons vorig bestuur aan een' of anderen misslag schuldig is, waaraan niet elk ander bestuur evenzeer zou onderhevig zijn geweest. Doch indien dit nu zoo is, dan leidt het noodzakelyk tot de gevolgtrekking, dat nieuwe kracht moet gevonden worden in het *stelsel*. Dezelfde staatsman zal oneindig naauwgezetter, vindingrijker in het opsporen van hulpmiddelen zijn en met oneindig meer spoed te werk gaan, indien hij weet, dat op zijn departement alleen alle afkeuring valt, dan wanneer hij kan aanvoeren, dat hij zich moest onderwerpen aan het oordeel van een ander ligchaam. De regering van het moederland zal meer dan immer zich met de Indische aangelegenheden moeten bemoeijen, nu aldaar zulk eene groote Europeesche strijdmagt op de been gehouden wordt. Vóór alles is het van belang, dat de betrekkingen tusschen de regering van het moederland en het plaatselijk gouvernement eenvoudig en juist omschreven zijn, en tevens geschikt om wederkeerig daarin op eene spoedige wijze veranderingen te brengen. De zoo zeer verslapte kracht kan alleen hare sterkte terugkrijgen, door de verantwoordelijkheid in één middenpunt te centraliseren.

Het is ongerijmd om tegen een eenvoudig concentratie-plan, vereenigd in de regering van het moederland, bezwaren in te brengen, welke volstrekt niet met de splitsing der verantwoordelijkheid in verband staan. Indien kan worden aangetoond, dat persoonlijke misslagen begaan zijn, dan kan in de gegevene gevallen het persoonlijk vertrouwen teruggenomen worden; doch dit is iets wat bij elken regeringsvorm in praktijk gebragt wordt. De verdedigers van de tweeledige regering behooren voor hunne zaak geheel andere bewijsredenen aan te voeren. Zij moeten bewijzen dat het *stelsel* meer voordeelen oplevert. Zij moeten klaarblijkelijk aantoonen dat tijd, en bij gevolg snelheid van uitvoering te loor gaat door de ijverzucht en de kibbelarijen in het moederland; dat het van groot belang is, dat het ministerie in een bolwerk tegen het Parlement en de natie, zijne verdediging vindt; zij moeten aantoonen, dat de algeheele verantwoordelijkheid van een der deelen van dit zoo zamengesteld bestuur, en de halve verantwoordelijkheid van het andere deel, meer dan vergoed wordt door volledigere onafhankelijkheid van het oordeel des onwetenden volks; zij moeten aantoonen, waarom die onafhankelijkheid niet verzekerd kan worden door de hulp van een' permanenten raad van beproefde Indische en Engelsche staatslieden.

Wij zullen een enkel voorbeeld tot staving onzer meening aanhalen. Zeven jaren voor dat het bestuur van lord Dalhousie een einde nam, wilde hij aan de koninklijke familie van Delhi officieel doen weten, dat men voortaan niet langer zou dulden, dat een prins de niets beteekenende en gevaarlijke schijnwaardigheid aannam, welke zoolang het eenige overblijfselen zijner vervallen grootheid was. Dit nu was een der regelen van staatkunde, waaromtrent ten allen tijde eene traditionneele ijverzucht tusschen de beide autoriteiten in het moederland bestaan had; de Compagnie was conservatief gezind, de regering was eene meer openhartige en eerzuchtige staatkunde toegedaan. Het hof van directeuren gaf zijne toestemming tot den maatregel, waarschijnlijk door den aandrang des ministers daartoe genoopt. Het besloot er evenwel met grooten tegenzin toe. Het gevolg daarvan was, dat lord Dalhousie het niet waagde de zaak aldus ten uitvoer te brengen, maar op twee gedachten hinkte. Hij beroofde den schijnerfgenaam noch van alle waardigheid, noch gaf hem vergunning om in alle waardigheden zijn vader op te volgen. Hij stelde dus als voorwaarde dat hij het paleis te Delhi moest verlaten, om het paleis van de Kootub te bewonen, en dat hij als koning den gouverneur generaal van Indië op den voet van volkomen gelijkheid zou behandelen.

Een treffender voorbeeld van het gevolg van een verdeeld bestuur en verantwoordelijkheid zal men niet gemakkelijk kunnen vinden; en dit voorbeeld is te merkwaardiger, daar het eene zaak van betrekkelijk gering belang betrof. De schaduw van magt is gebleven, doch het dwaze denkbeeld van gelijkheid met den gouverneur generaal is op nieuw voorop gezet, niet zonder verbitterende voorwaarden en vermindering van het vroeger prestige. De gesplitste verantwoordelijkheid in het moederland verlamt de kracht van het uitvoerend gezag in Indie, en de tweeledige regering wordt in hare handelingen gekenmerkt door een verderfelijk aarzelen of nog verderfelijker transactien tusschen de met elkander strijdende inzigten van »twee meesters."

De Graaf Radetzky,

Oostenrijksch Veldmaarschalk.

Joseph Wenzel graaf Radetzky de Radetz is geboren 2 November 1766 te Trebnitz, een vlek, behoorende tot de heerlijkheid Horschow Teinitz in het district Klattau in Boheme. Dit landgoed ligt aan de Moldau en moet het stamgoed der graven Hradetzky van Hrades zijn geweest.

De graaf Joseph trad 1 Aug. 1784, dus in zijn 18de levensjaar, bij het regiment kurassiers Caramelli in dienst. Den 3n. Februarij 1787 werd Radetzky tot tweeden luitenant en 11 November tot eersten luitenant bevorderd, en en maakte in die hoedanigheid de veldtogten van 1788 en 1789 tegen de Turken mede, en wel als ordonnans-officier bij den veldmaarschalk graaf Lascy. Den 9n. Augustus 1794 werd hij tweede ritmeester, twee jaren later adjudant bij den veldtuigmeester de Beaulieu, die toen het opperbevel aanvaardde over het leger in Italie. Den 29n. Mei van het volgende jaar werd Radetzky bevorderd tot majoor bij een regiment pioniers. In het jaar 1799 werd hij adjudant bij den bevelvoerenden generaal baron Melas. Den 1n. Mei van hetzelfde jaar werd hij tot luitenant-kolonel en den 5den November tot kolonel bevorderd en belast met het kommando over het regiment kurassiers Aartshertog Albrecht. Hij onderscheidde zich in den slag van Hohenlinden en ontving den 1n. April 1801 het ridderkruis der Maria Theresia orde.

Den 1n. September 1805 werd Radetzky generaal-majoor, maakte den veldtogt in Italie mede, en woonde later als brigade-generaal tot in 1809 te Weenen. Den 1n. Junij van dat jaar werd hij luitenant veldmaarschalk en den 21n. Augustus chef van den generalen staf. In het jaar 1810 bekwam hij het kommandeurskruis der Maria Theresia-orde. In de jaren 1810 tot 1812 fungeerde hij te Weenen als hof-krijgsraad, later maakte hij als chef van den generalen staf drie veldtogten tegen Napoleon mede, en de dispositie voor den grooten slag bij Leipzig moet van hem zijn uitgegaan; omstreeks dezen tijd werd hij gewond.

Den 11n. Junij 1814 werd hij benoemd tot inspecteur der troepen in Hongarije en hij diende tijdens den veldtogt van 1815 wederom als chef van den generalen staf. Den 18n. Febr. 1829 werd hij bevorderd tot generaal der kavallerie en den 27n. November tot kommandant der vesting Olmutz. Twee jaren later werd hij tot opperbevelhebber in Italie benoemd.

In het jaar 1833 verscheen zijne instructie voor het leger te velde in het licht, welke grootendeels gevloeid is uit de pen van den veldtuigmeester baron von Hess. De eerste oorlogsmanoeuvre op groote schaal had plaats in October 1834, tusschen de Etsch en den Mincio. In dat jaar zag ook zijne instructie voor groote manoeuvers het licht. Op 17 Sept. 1836 werd Radetzky tot veldmaarschalk, de hoogste waardigheid bij het Oostenrijksche leger, bevorderd. Wat hij in de oorlogen van 1848 en 1849 in Lombardije verrigtte en zijne veldtogten tegen de Sardinische legers, liggen nog ieder versch in het geheugen. Toen in 1850 de oorlog tusschen Oostenrijk en Pruissen dreigde uit te barsten, werd hij naar Weenen ontboden, om het plan van den veldtogt te beramen, doch keerde weldra naar Milaan terug. De Keizer verleende zijnen kinderen een aanzienlijk jaargeld, daar Radetzky's vermogen te gering is. In 1852 werd hem door de stenden van Carniole voor zijn leven het landgoed Thurn bij Laibach vereerd. Vroeger werd hem in denzelfden staat het landgoed Neumark en in Bohome de heerlijkheid Rzidko geschonken.

De graaf Radetzky is 5 April 1798 gehuwd met de gravin Franciska Strassoldo-Gräffenberg; zij overleed 12 Jan. 1851. Van vijf zonen, die bij het leger dienden, en drie beminnenswaardige dochters, leven nog slechts graaf Theodoor, generaal majoor, en de gravin Frederica, gehuwd met den graaf von Wenheim. Eene onbeperkte achting en verkleefdheid jegens het Keizerlijke huis, uitstekende moed, koelbloedigheid, tegenwoordigheid van geest en standvastigheid in het gevaar op het slagveld, voorzigtigheid en beleid in den raad, een echt ridderlijke zin en eene geslepenheid in zijne manieren tevens maakten Radetzky tot staatsman evenzeer als tot veldheer geschikt. Graaf Radetzky moet bovendien met zijn doordringenden blik een voortreffelijk menschenkenner zijn geweest, die zich zelden omtrent de personen, die hem naderden, vergiste. Streng in de dienst, eischte hij evenwel van zijne ondergeschikten niet meer dan wat hij zelf ten allen tijde bereid was te doen. De gestrengheid, met welke hij meermalen de overwonnenen behandelde, moet grootendeels op rekening van zijne dweepende verkleefdheid aan het huis zijns vorsten toegeschreven worden.

Graaf Radetzky overleed te Milaan, in de Villa Reale, 5 Jan. 1858, des ochtends ten 8 ure. Zijn overlijden verwekte in de geheele Oostenrijksche monarchie algemeene droefheid. De Keizer van Oostenrijk heeft bij dagorde aan het leger dit verlies kennis gegeven en daarbij bepaald, dat het regement Huzaren-Radetzky dezen naam ten eeuwigen dage zal voeren. Op elk militair station zal eene plegtige lijkdienst gehouden worden, en het leger en de vloot zullen gedurende veertien dagen den rouw aannemen. In den brief, dien de Keizer aan den zoon des overledene heeft geschreven, zegt hij: „Het zal mijne zorg zijn om het aandenken aan den grooten man op waardige wijze te vereeren en de herinnering van zijne verdiensten jegens mij, mijn huis en het vaderland door een blijvend gedenkteeken bij het nageslacht levendig te houden."

Het lijk van den veldmaarschalk zal te Milaan in de hoofdkerk worden ingezegend, het geheele garnizoen zal daarbij tegenwoordig zijn, daarna zal zijn stoffelijk overschot naar Weenen worden overgebragt, om later in de roemhalle van het Oostenrijksche Pantheon door den Heer von Parkfrieder, op diens landgoed Wetzdorf, op eigen kosten opgerigt, bijgezet te worden aan de zijde van zijn reeds overleden krijgsmakker den veldmaarschalk v. Wimpfen. Zelden versierden meer eereteekenen de borst van een krijgsman dan die van Radetzky. Wij vinden het niet oneigenaardig hier eene opgave van zijne voornaamste titels te laten volgen. Graaf Radetzky was ridder grootkruis der orde van Maria Theresia, ridder der Russische orde van St. Anna 1e. klasse, groot kruis der Oostenrijksche Leopold orde, ridder der Russische orde van St. George 1 klasse, ridder der Russische orde van St. Alexander Newsky, van de Pruissische orde van den rooden Adelaar 1 klasse, grootkruis van de Beijersche orde van Maximiliaan Joseph, groot kruis der Groothertogl. Badensche orde van den Leeuw van Zähringen; groot kruis der Fransche orde van den H. Lodewijk; grootkruis der Hanoversche Guelphe-orde; grootkruis der Sardinische orde van de HH. Mauritius en Lazarus; grootkruis en senator der orde van St. George van Parma; ridder 1 klasse der Oostenrijksche orde van de IJzeren Kroon en der Sardinische orde dell' Annunciade; grootkruis der Pausselijke orde van St. George; ridder der Russische orde van den H. Andreas in brillanten en van de Poolsche orde van den Witten Adelaar; ridder der Luccasche militaire orde van St. George 1e. klasse, enz, enz.

(O.)

Burgerlijke Stand.

Van den 26sten Februarij tot den 4den Maart 1858, zijn alhier ingeschreven als overleden:

Den 27n. Feb. Maria Wilhelmina Ennevelde, 36 jaren n. g. Idem, Jansie Brouwer . . jaren. Idem Julius Emanuel Kuijf, 3 dagen. Den 3n. Maart Lodewijk Abraham Zout, 3 jaren.

Levenloos geboren:

Den 4den Maart, een kind van het vrouwelijk geslacht van Jacquelina Christina Goede.

Scheepvaart.

UITGEKLAARD.

Den 2den Maart, het schip *Equator*, kapt. H. Nieuwenhuijs in ballast.

Den 3den, de Eng. schoener *Forth*, kapt. J. Mercarius lading: 300 bossen Banannen en voor exportatie 5000 pond Juin.

Idem, de Eng. schoener *Excelsior*, kapt. N. Clommel, lading: 20 balen schoone Katoen 6,295 pond.— Allen naar Demerarij.

Schepen in Lading.

NAAR AMSTERDAM.

Stad Haarlem, kapt. J. Brandts, adres bij F. P. Bouguenon. Sluit 8 dezer.

Susanna, kapt. Groenewoud, adres bij J. F. Faverij.

Hermanus Izaak, kapt. Braunstahl, adres bij J. H. Zaal.

Johanna Christina, kapt. J. H. ter Wiesen, adres bij J. H. Zaal.

Louisa Christina, kapt. Ten Harmsen, adres bij J. H. Zaal.

Janna Adriana, kapt. Franken, adres bij J. H. Zaal.

Sagitta, kapt. W. J. Bakker, adres bij J. H. Zaal.

Anna Lena, kapt. C. Zaal, adres bij J. H. Zaal.

Mina, kapt. Cupido, adres bij M. M. Curiel.

Cornelia, kapt. de Leeuw, adres bij M. M. Curiel.

Wilhelmina, kapt. Klint, adres bij C. J. Leijsner.

Johannis Hermanus, kapt. J. B. Wijgers, adres bij M. M. Curiel.

Rijnbrand, kapt. P. F. Lange, adres bij J. H. Zaal.

Diana, kapt. Hofker, adres bij H. C. Levij

Suriname, kapt. P. Reijntjes, adres bij J. Gisius.

Noord Holland, kapt. F. C. Overeem, adres bij F. P. Bouguenon.

NAAR CURAÇAO EN MARACAIBO.

Josina Theodora, kapt. Tjakkes, adres bij J. H. Zaal. Sluit *HEDEN*.

NAAR ST. THOMAS.

Anna Maria Henriette, kapt. G. Zwanenburg, adres bij J. Gisius. Sluit HEDEN.

ADVERTENTIEN.

Gedrukt bij **J. C. Muller Az.**

Het Abonnement is per jaar . . . *f* 20—
voor zes maanden . . 11—
» drie » . . 6—
Voor elk afzonderlijk nommer der Courant . . . . —25
De prijs der Advertentien is per regel . —25